

Studieorlov september oktober november 2013.

Birgitte Flensburg

En undersøgelse af gudsbilledet, set i lyset af treenigheden.

Litteratur.

Falk, Bent (2006) *I virkeligheden*. København Anis. 222 s.

Falk, Bent (2009) *Kærlighedens pris. Samlet udgave*. København. Anis. 305 s.

Gade, Tove Gam. (2011) Ph.d. Afhandling. *Trinitarisk sjælesorg: En sjælesorg med et samspil mellem trinitetsteologi, psykologi og spiritualitet*. Århus. Ikke udgivet. 305 s.

Grunnet, Niels Vincent. (2012) *Gudsbilleder – K. E. Løgstrup læst 30 år efter*. København. Skriveforlaget. 183 s.

Grønkjær, Niels. (2012) *Den nye Gud*. København. Anis. 309 s.

Jenson, Robert. (2002) Oversat af Karsten Farup Hansen og Lars Sandbeck (2008) *Den treenige identitet. Gud ifølge evangeliet*. København. Anis 233 s.

Kok, Preben.(2008) *Skæld ud på Gud. Sjælesorg i det moderne samfund*. København. Informations forlag. 119 s.

Sandbeck, Lars. (2012) *De gudsforladtes Gud. Kristendom efter postmodernismen*. København. Anis. 214 s.

Værge, Johannes. (2011) *Det betroede menneske. Opgør med forvreden kristendom*. København. Anis 170 s.

Wolf, Jakob.(2012) *Jobs Tårer. Om Gud og det onde*. København. Anis. 108 s.

16/10 2013 Det har været mit ønske gennem min studieorlov at fordybe mig i gudsbilledet som det fremgår af trosbekendelsen. I mit embede som underviser og forkynder af kristendommen finder jeg det påtrængende nødvendigt at kunne udlægge indholdet af den kristne tro, så det giver mening og bliver nærværende. I mit embede møder jeg ofte udtryk for mange forskellige gudsbilleder, som kan ligge langt fra det billede, som den treenige Gud fremkalder.

Set i lyset af den store fremmedgørelse over for den kristne tros indhold på trods af Folkekirkens store medlemsprocent, ser jeg det som sognepræst for min opgave at kunne udlægge trosbekendelsens indhold så klart som muligt, og på den måde hjælpe mennesker til at blive i troen på den Gud, som de i dåben er blevet døbt til at tilhøre.

Mon ikke de fleste er bekendt med billedet af Gud som en rar gammel mand med langt hvidt skæg, der sidder oppe på en sky og holder øje med os, når vi begår fejl. Han er flink, så længe vi opfører os ordentligt, men han straffer os, så snart vi træder ved siden af. Og samtidig, af uforklarlige grunde, lader han frygtelige ting passere i vores liv, og derfor har rigtig mange svært ved at tro på Gud som den, der er til at stole på, og som det er værd at tilhøre.

Et sådant gudsbillede fører naturligt til, at mennesker tvivler på Gud og holder op med at bede til ham. Ja mange erklærer ganske enkelt, at de ikke tror på Gud.

Når præsten bliver mødt med dette udsagn, er det en god ide at spørge ind til, hvordan den Gud er, som vedkommende ikke tror på. Ofte kan det føre til en dybere samtale om, hvem den treenige Gud er, og det kan klarlægges, hvor fjernt han er fra forestillingen om den gamle mand med det hvide skæg.

I Tove Gades ph.d.- afhandling om trinitarisk sjælesorg giver hun en solid redegørelse for, hvordan enhver har - ikke alene bevidste - men også ubevidste gudsbilleder. I sin læsning af den argentinsk-amerikanske psykiater og psykoterapeut Ana-Maria Rizzuto finder TG således belæg for, at før noget andet gudsbillede bliver taget ind, indfinder der sig et gudsbillede i menneskets underbevidsthed, som er langt stærkere end det bevidste gudsbillede. Her er netop tale om "billede" og ikke "begreb", idet det er før sprogligt og ubevidst. For Rizzuto at se dannes det enkelte menneskes ubevidste billede af Gud i et samspil med begge dets forældre samt søskende og andre som f. eks. bedsteforældre, der har været af

følelsesmæssig betydning for det pågældende menneske. Dannelsen af gudsbilledet afhænger vel af mærke ikke bare af samspillet med dem, der har været af betydning for det spæde barn, men også af samspillet med dem, der har været af betydning for barnet gennem hele dets opvækst.

Den svenske teolog og psykoterapeut Göran Bergstrand kan derfor samstemmende sige: "Den tro, som man i sjælesorgen frem for alt behøver at komme i kontakt med, er den, som findes i det ubevidste. Det er oftest gudsrelationen i det ubevidste og ikke den bevidste gudsrelation, som skaber vanskeligheder i livet, og som man derfor må være opmærksom på, hvordan man kan forandre."

Gennem min læsning af den opgivne litteratur har jeg fået styrket mine redskaber til at udlægge trosbekendelsen. Kort sagt er jeg nået frem til en mere levende forståelse af Gud som den treenige Fader, Søn og Helligånd. Først og fremmest den Gud, der ikke er langt borte og fjern, svær at komme nær, men som den levende Gud, der er os nærmere end vi aner.

Alt for ofte bliver vi hængende i forestillingen om Gud som den, der er oppe over alt og som styrer verden og mennesker fra et fjernt liggende sted. Inkarnationen i Jesus glider i baggrunden eller sættes til side som et supplement i stedet for at implementere Jesus og Gud og indse, at de to hører uløseligt sammen.

At Gud blev menneske i Jesus fortæller os, at Gud er her på jorden, og i Helligånden er de forenede og inddrager os mennesker i fællesskabet med dem. Derfor kan Jenson også tale om, at Gud sker, idet han bestandigt agerer i det trinitariske fællesskab og fællesskabet med os.

De gamle metafysiske tillægsord, som har været knyttet til gudsbilledet, betegner Jenson som hørende til den hellenistiske gudstro. Som eksempler på metafysikkens beskrivelser af Gud kan nævnes: "det højeste væsen" "den mest fuldkomne væren" "oppe i himlen" "evig" "uforanderlig, "almægtig" "transcendent" "upåvirkelig" "ubevægelig". Men ifølge Lars Sandbeck er denne Gud død. Den Gud, der kommer herefter, adskiller sig på relevante punkter fra den metafysiske Gud.

Disse betegnelser svarer i virkeligheden ikke til det gudsbillede vi finder i Bibelen.

31.10. Efter denne konstatering søger jeg efter en måde, hvorpå den treenige Gud kan opleves nærværende i menneskers liv, altså her på jorden og ikke langt oppe i himmelen. Det er især arbejdet hos Bent Falk, som har gjort det tydeligt for mig, hvordan Gud virker i menneskers liv, og hvordan jeg i mødet med min næste oplever Guds tilstedeværelse.

I treenigheden, hvor Gud Fader og Gud søn forenes i Helligånden, foregår der en vedvarende dynamik, hvori mennesket, du og jeg, inddrages, i og med at vi lever og ånder og er. Ikke alene kender vi den treenige Gud som vores skaber og far og som vores frelser og bror og som vores støtte og hjælp i Ånden, nej: Vi kender også den treenige Gud som det dynamiske fællesskab af far og søn, som lever og virker i den Helligånd. Den treenige Gud sker og virker i takt med vores åndedrag. Derfor giver det mening at bede, at tale med Gud, for hvordan leve hinanden så nær uden at tale med hinanden?

Niels Grønkjær gør i "Den nye Gud" også op med den metafysiske Gud og gør gældende, at Gud er både foranderlig og påvirkelig, og evigheden korrigeres til at være tiden uden ende. Gud forklares gennem Jesu død på korset og hans opstandelse. Gud viser sig her med sin magt, den stærkeste af alle: kærligheden.

Theodicé problemet hører hermed op. Det giver ikke længere mening at spørge efter, hvordan Gud kan lade onde ting ske, når han er god. Gud er ikke længere almægtig på den måde, at han kan sætte al magt ind på at hindre smerte, sorg og ulykker. I Jesu lidelse og død viser Gud, hvilken magt han har at gøre godt med: kærlighedens magt. Og først når vi indser, at det er den stærkeste af alle magter, indser vi, at theodicé problemet er imaginært. Gud har alene kærligheden at regere med, og den er som bekendt mere og af en helt anden art end vold og magt.

Ateister hævder, at Gud afgang ved døden i koncentrationslejrenes gaskamre. Og dertil er at svare. Ja. Den gud, som sidder i himlen og med sin hånd styrer os som marionetter, han døde. Men den Gud, som går med os gennem lidelse og død, han lever, og han hørte råbene fra gaskamrene og han hører fremdeles de råb, som kommer fra mennesker i nød. Hans hjælp består ikke i at hindre alt det onde, men i at gå med os igennem det.

Lars Bjørklund: Da jeg er allermest hjælpeløs og forladt, da gør Gud sig til ét med mig og går med mig og virker gennem mig: det, som jeg ikke kan, kan han.

Som en replik til Jakob Wolf om den skjulte Gud: Jeg kan ikke se, at Gud længere er skjult. Med Jesus har Gud gjort sig til ét med os i alle ting og i alle aspekter af tilværelsen og vist sin solidaritet med mennesker. Gud har vist, at hans kærlighed er en kærlighed til døden, ja igennem døden til det liv, som er fyldt med kærlighed. Hvad er da længere skjult hvad angår Gud? Vi kender det afgørende om livet, nemlig at hvad der end sker, så falder vi i levende hænder. Troen på, at Gud kun har goder gemt til os, giver os kræfter til at "stride troens gode strid" så længe vi har liv og kræfter.

Både Løgstrup og Bent Falk opererer med en kristendom fra nedenunderen. Løgstrup kommer i sit fænomenologiske arbejde langt i skildringen af menneskets anvisthed på hinanden, hvilket er en central pointe i forhold til evangelierne. Og her går Bent Falk videre, idet han i sit fænomenologiske arbejde påviser de menneskelige vilkår og reaktionsmønstre og afslører, hvorledes de stemmer overens med evangeliernes forkyndelse. Bent Falk gør således gældende, hvorledes mennesket i mødet med den anden har mulighed for at opleve Guds nærvær. Dette kan ske, når vi i mødet ser og hører og svarer vort medmenneske. Da vil i flg. C.G. Jung " Helligånden - kaldet eller ukaldet - være tilstede." jvf. "Hvor to eller tre er forsamlet i mit navn, vil jeg være til stede i blandt jer" (Slå op i NT.) Det er i mødet med det andet menneske, at jeg selv bliver til, lige som Gud heller ikke er et selv, men er til i samvirke med sin Søn gennem Helligånden. Denne treenighed er grundlaget for alt liv og virke i Gud og mellem Gud og mennesker.

Skelsættende og afgørende for mit studium har været Jensons solide redegørelse for kristendommens møde med hellenismen og dens påvirkning af kristendommen i de første år efter apostlene virke. Dette tager Niels Grønkjær i "Den nye Gud" til efterretning og afsætter Gud Fader som en metafysisk størrelse. Gud er blevet menneske i Jesus af Nazaret, og han lever med Helligånden iblandt os og skaber bestandigt nye muligheder for os. Den treenige Gud indgår i et internt fællesskab, hvor Faderen og Sønnen forenes i den Hellige Ånd og inddrager hermed mennesket i sit fællesskab.

3. nov. Resumé.

Gud fader er skaber og opretholder.

Guds søn er broder og frelser.

Gud Helligånd forener Gud fader og Gud søn i kærlighed, skænker troen og skaber fællesskab mellem Gud og mennesker og mellem mennesker indbyrdes.

Alle tre hører med i gudsbilledet, og da Gud viser sig for os i mennesket Jesus, er det ham, vi må kalde for Guds billede, for hvad Jesus gør, gør Gud, hvad Jesus siger, siger Gud, hvem Jesus elsker, elsker Gud.

Hvordan er Gud nær? Gud er os nær med sin Ånd og i sit ord i mødet med vor næste. Heri ligger et enormt incitament til at virke som præst.

Bønnens betydning.

"Bed, så skal der gives jer". Der findes to grundlæggende former for bøn: hjælp og tak. Når vi beder, træder vi ind i fællesskabet med Gud og levendegør hans løfter til os. Som barnet tillidsfuldt venter sig alt godt af sine forældre kan vi som Guds børn vente os alt godt af vores himmelske far.

Teodicé.

Når der så alligevel sker ulykker og onde ting, så er det sådan, som Paulus skriver i Rom. 8.28. "Alle ting samvirker til gode for dem, som elsker Gud" og i Rom. 12.12: " Vær glade i håbet, udholdende i trængslen, vedholdende i bønner."